

BØRNEHUSET ERRITSØ-BAKKELY

**DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN -
BAKKELY 2024 (SELVEVALUERING)**

FREDERICIA KOMMUNE

RAMBOLL

INDHOLDSFORTEGNELSE

1 INTRODUKTION	2
1.1 Læsevejledning	2
1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	4
2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	5
2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	5
2.2 Pædagogisk læringsmiljø	10
2.3 Samarbejde med forældre om børns læring	11
2.4 Børn i udsatte positioner	13
2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen	14
3 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN	16
3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	16
3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	17
4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	19
4.1 Alsidig personlig udvikling	19
4.2 Social udvikling	20
4.3 Kommunikation og sprog	21
4.4 Krop, sanser og bevægelse	22
4.5 Natur, udeliv og science	23
4.6 Kultur, æstetik og fællesskab	25
5 EVALUERINGSKULTUR	27
5.1 Evalueringskultur	27
5.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	28

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

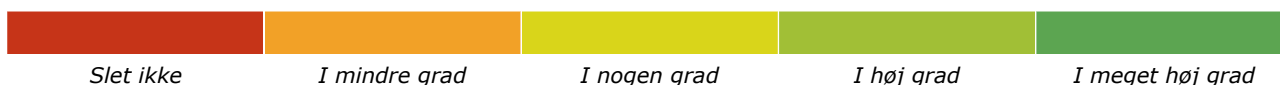
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

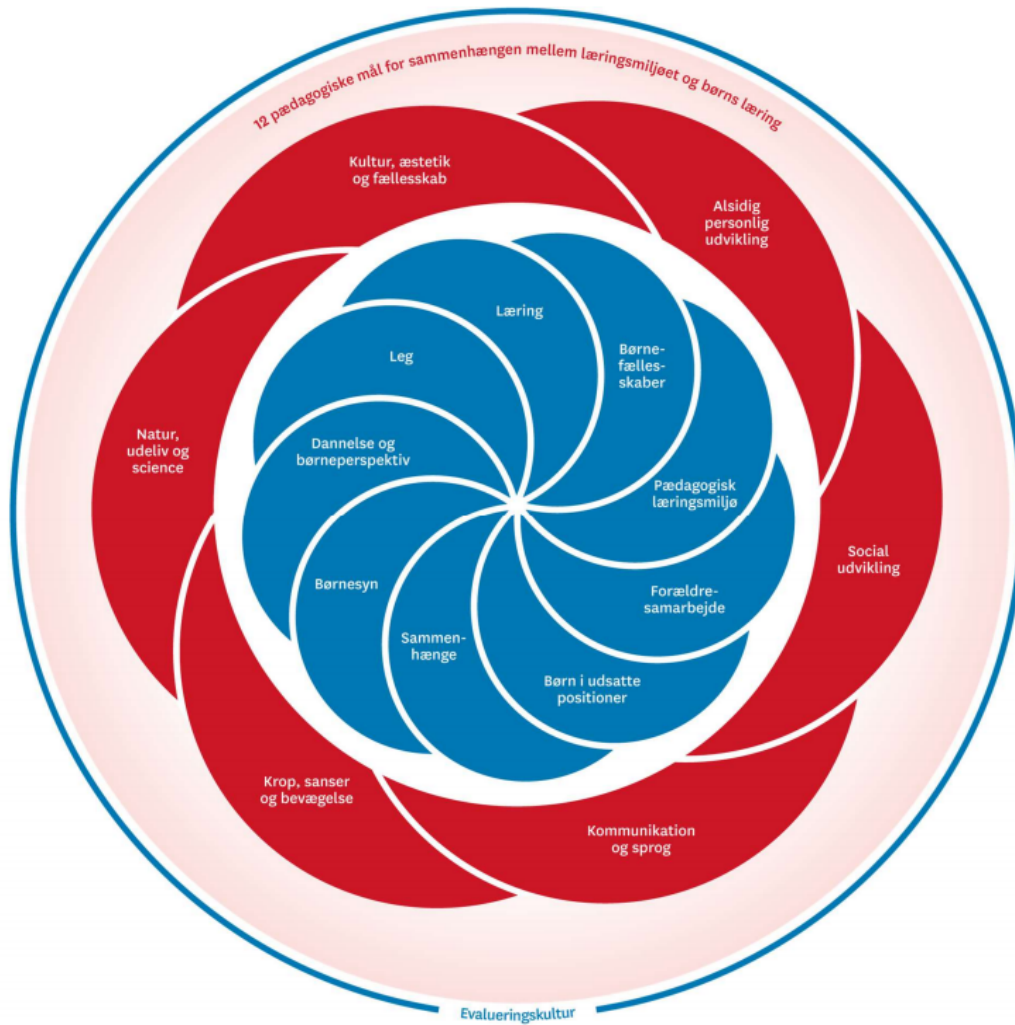
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarene på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Børnehuset Erritsø er en selvejende daginstitution, med ca. 40 pladser til 3-6 årige i afdeling Agerkrogen og ca. 66 fleksible pladser til 0-6 årige i afdeling Bakkely.

I Bakkely har vi plads til ca. 62 skønne børn fordelt ud på 3 grupper: Spilopperne, Krudtuglerne og Bulderbasserne. De tre grupper er fordelt ud på hver sin stue med fast personale. Grupperne danner base for tilhørsforhold og tilknytning. Vi vægter en tryk og tæt relation børn og voksne i mellem. Vi er ikke flere i huset end at alle børn og voksne kender hinanden.

Bulderbasserne: børn i alderen fra 0 - ca. 2,5-3 år.

Spilopperne: børn i alderen ca. 2,5-4 år.

Krudtuglerne: børn i alderen ca. 4-6 år.

"Rødderne" er en gruppe for de kommende skolebørn. De er nogle dage/stunder samlet for at styrke fællesskabet og forberede børnene på skolestart.

Når børnene nærmer sig tiden, hvor de skal flytte videre til næste gruppe, vænner vi dem langsomt til det. De kommer i små grupper ind at lege med børn fra den nye gruppe, tager på tur sammen o.l.

Personalet er opmærksomme på at skabe relation til barnet inden det flytter gruppe.

Udendørs har vi en lille afgrænset legeplads til Bulderbasserne og et stort fælles areal med masser af klatretræer, legetøj og grønne områder, der indbyder til god leg. Bakkely er omgivet af en skøn natur med både skov og sø i nærheden, som jævnligt udforskes, når vi er på tur.

Børnehuset Erritsø har et godt og givende samarbejde med Distriktsinstitutionen Erritsø, hvilket betyder, at vi følger kommunens og distriktets pædagogiske retningslinjer og politikker.

2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Hvad siger loven?

Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på, at alle børn er forskellige og har forskellige vilkår og forudsætninger. Børn er som udgangspunkt nysgerrige og eksperimenterende og skal ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling. Børn udvikler sig gennem deltagelse i fællesskaber.

I Distrikt Erritsø tager børnesynet afsæt i FNs Børnekonvention og det fælles Børne- og læringsyn i distriktet "Børn gør det bedste, de kan".

Børnesynet hviler på 3 fundamentale grundstenene:

- Tryghed – trivsel
- Deltagelse – dannelse
- Omsorg - Læring

I distrikt Erritsø betyder det, at børnene møder autentiske voksne, der næres ved samværet med dem og som indgår i anerkendende relationer med dem.

Det pædagogiske personale har fokus på, at alle børn bliver set, hørt og respekteret. Børnene møder voksne, der deler hensigt med dem, og som støtter dem i at blive livsduelige og robuste.

I distrikt Erritsø arbejder vi ud fra en anerkendende tilgang, hvilket betyder, at vi ser hvert enkelt barn som unikt. Vi respekterer barnets egne følelser og grænser ved at se, lytte og prøve at forstå barnets

intension og at sætte ord på de følelser, de er i. Vi har fokus på social inklusion samt det at bringe børnene i meningsfulde fællesskaber.

Det pædagogiske personale og dagtilbuddet er forpligtet på at skabe forskellige læringsmiljøer, der indbyder til leg og medbestemmelse. Læringsmiljøet støtter barnet i samspillet med andre, og her finder læring og dannelse sted.

I Børnehuset Erritsø betyder det, at vi møder børnene med en anerkendende tilgang, så det enkelte barn ses for præcis den, det er. Vi italesætter børnenes følelser og handlinger og tilstræber at forstå barnets intention. Vi er autentiske voksne, der også sætter ord på egne følelser og handlinger. Vi udviser respekt for hinanden og ser forskellighed som en ressource. Vi accepterer hinanden for dem, vi er, uanset kultur, køn, alder m.v.

Eksempel: Barn: "N. (kvindelig pædagog), hvorfor har du drengelår? "

N. svarer: "Hvorfor synes du, jeg har drengelår? "

Barn: "Fordi du har kort hår"

Eksempel: Op til fastelavn, kom et forældrepar og fortalte at deres dreng ønskede at være prinsesse til fastelavn, fordi alle hans gode veninder skulle klædes ud som prinsesser. Forældrene var dog bange for, og usikre på, om deres dreng skulle blive drillet, hvis han kom som prinsesse og ikke en eller anden superhelt. Her bakkede vi som personale op om drengens ønske til udklædning og italesatte det udelukkende som en positiv ting, at han turde stå ved, at han gerne ville klædes ud som prinsesse.

Dette gav anledning til en god snak om vores forskelligheder og at vi alle ser forskellige ude og kommer fra forskellige kulturer og at vi alle kan have lyst og behov for noget forskelligt, hvad enten det er legetøj, påklædning mm.

Dannelse og børneperspektiv

Hvad siger loven?

"Børn på 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe".

Fredericia kommune ser børns deltagelse i demokratiske sammenhænge som en væsentlig forudsætning for at børnene lærer at orientere sig - og ruste sig til at handle i en global verden. Arbejdet med dannelse skal altid tage udgangspunkt i et børneperspektiv og bl.a. sigte mod at udvikle børnenes kritiske stillingtagen og selvstændighed. Det dannende indhold skal være meningsfuldt og udfordre barnet i sin måde at begribe verden på.

I distrikt Erritsø understøtter det pædagogiske personale børnene i at blive livsduelige. Livsduelighed betyder, at barnet opbygger et stærkt selvværd, øver sig i at håndtere glæde samt frustrationer og at håndtere konflikter samt at kunne regulere sig følelsesmæssigt i forhold til en given situation. Dannelse sker i betydningsfulde fællesskaber og i interaktion med andre, og det er i de sammenhænge, at barnet udvikler sociale kompetencer. Det er også her, at børnene lærer værdien af forskellighed, og at de selv skal bidrage aktivt til at skabe de gode fællesskaber, hvor de kan føle sig værdsat og opleve at høre til. Det pædagogiske personale støtter børnene i at udvikle evnen til at være aktivt bidragende og deltagende i både små og store børnefællesskaber, samt støtter og guider børnene til at løse konflikter ud fra deres udviklingstrin. Vi støtter børnene i at blive selvskabende og innovative med lyst til at eksperimentere, finde på nye ideer og er trygge ved at lave fejl. Børnene får indflydelse og medbestemmelse. Vi lytter til børnenes meninger, ideer, undren og bringer dette ind i de pædagogiske aktiviteter og rutiner. Det pædagogiske personale er observerende og analyserende for at se, hvad børnegruppen er optaget af, og hvad fællesskaberne mødes om. Derved tager vi afsæt i børnenes spor både når, der planlægges aktiviteter, og når læringsmiljøet indrettes og organiseres.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det, at det pædagogiske personale følger børnenes spor i det omfang, som der er mulighed for. Det kan fx være at spørge, hvad børnene gerne vil lege med. Børnene bliver inddraget i udformningen af aktiviteter og har indflydelse på deres dagligdag.

Vi ser fx samlingen som et fælles demokratisk rum, hvor vi lytter til hinanden, øver turtagning og hvor børnene har mulighed for at ytre sig. Dette er et af mange læringsrum med betydning for børnenes dannelse.

Det pædagogiske personale opmuntrer børnene til at hjælpe og vise omsorg for hinanden. Fx hjælper de store børn de små. Vi støtter og sætter ord på børnenes indbyrdes konflikter og hjælper dem med at komme videre/løse konflikten. Det kan være ved hjælp af en "pyt-knappen".

Vi lytter til børnenes ideer og opmuntrer til at eksperimentere. Børnenes perspektiv og initiativ følges og støttes af de voksne. Et eksempel kan være, at vi spørger børnene om de vil blive hjemme i huset eller på tur eller hvordan de vil sidde under måltidet.

Eksempel:

"En voksen sidder og snakker med en gruppe børn ved bordet. Et barn siger pludselig "sten kan flyde". Den voksne spørger undrende "kan sten flyde?". Den voksne og barnet snakker frem og tilbage, men opnår ikke enighed om udsagnet. Den voksne siger "så må vi prøve at se, om sten kan flyde". Barnet begynder at samle sten. Den voksne finder en balje med vand. De prøver at lægge stenene i vandet, og finder sammen ud af, at sten ikke kan flyde. Derefter beslutter de, at flere eksperimenter skal afprøves, der samles plastik, blade, grene mv. Og flere børn kommer til legen".

Leg

Hvad siger loven?

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal lege støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

I Fredericia kommunes Børne- og Ungepolitik fremhæves den eksperimenterende dimension som væsentlig for barnets læring. Rammerne – og herunder de voksne – er betydende for, at børnene bevarer og udvikler deres naturlige nysgerrighed, lyst til at bevæge sig og lyst til at skabe. Legen har en eksperimenterende dimension, hvor barnet "går på opdagelse", er undersøgende og nysgerrig og herigennem får barnet viden og erfaring om sig selv og sin omverden.

I distrikt Erritsø vil vi skabe en legekultur, hvor børnenes dag i institutionen er fokuseret omkring leg, og hvor børnefællesskaberne og læringsmiljøet har en central og inkluderende betydning. Det er igennem legen, at børn lærer og udvikler sig, og derfor ser vi de voksnes rolle i legen som en essentiel faktor for, at læring og udvikling finder sted. Det pædagogiske personale skaber gode rammer for børnenes samvær og for legemiljøet og støtter op om de fælles kulturelle fortællinger, som børnene leger ud fra. Det pædagogiske personale sikrer alle børns deltagelsesmuligheder og hjælper dem ind i de fælles oplevelser. Hos os betyder det, at børnene bliver mødt af voksne:

- der opfordrer til leg
- er rollemodeller i legen
- selv har en legende tilgang

Det pædagogiske personale er desuden observerende, analyserende og kompetente til at guide børnene og understøtte legen samtidig med, at de støtter op om den personlige og sociale udvikling, der finder sted igennem legen.

Det betyder, at det pædagogiske personale tager afsæt i de forskellige typer af lege og positionerer sig derefter. Det ses blandt andet ved, at de voksne går foran, når de deltager aktivt og viser barnet, hvordan man kan lege med afsæt i forskellige temaer. De voksne går også foran, når de laver pædagogiske aktiviteter, der støtter barnets udvikling af fælles opmærksomhed, sprog, selvregulering med mere.

Det pædagogiske personale går også ved siden af, når de på baggrund af observationer støtter op om legen ved at komme med inspiration og forslag og hjælper ved konflikter, så legen opretholdes. Når det

pædagogiske personale går bagved, betyder det, at de observerer og indsamler viden om de dynamikker, der er på spil i børnegruppen og på, hvordan hvert enkelt barns deltagelsesmuligheder er.

Observationerne bruges som et redskab til at analysere børnefællesskaberne og danner således fundamentet for de pædagogiske tiltag og lege set ud fra et børneperspektiv.

Forældre udvikler børnenes legekompeter, når de selv går med i legen. Forældre er rollemodeller og når de viser børnene, hvordan man kan lege, styrker de børnenes legestrategier og legekompeter.

Forældre har en særlig mulighed for at skabe gode rammer om legen, hvor børnene kan lege med andre børn, da der er færre afbrydelser og færre forstyrrelser.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det, at vi værner om legen, som et betydningsfuldt pædagogisk læringsrum i sig selv. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at det pædagogiske personale har en bevidsthed om, hvornår og hvordan den voksne skal træde ind i børnenes legefællesskab. Det pædagogiske personale bidrager herved til at understøtte børnenes legekompeter og relationer. Det gør vi ved at være tæt på legen gennem vores positionering, hvor vi hjælper med at rammesætte og udvikle legen i samspil med børnene. Vi arbejder ud fra det perspektiv, at legen er et pædagogisk læringsmiljø, hvor børnene udvikler sig både socialt, personligt og fagligt.

Vi tilrettelægger forskellige muligheder for legefællesskaber og inddeler bl.a. børnene i små grupper for at styrke dannelse af nye relationer og nye legekompeter.

Eksempel:

En voksen har 2 børn med i en legegruppe for at skabe ny legerelation og udvide legekompeter. Den voksne sætter en ramme for legen, har besluttet, hvad der skal leges og valgt selv at være aktivt deltagende for at understøtte legen. Det er mest den voksne og det ene barn, der er aktive i legen. Den voksne justerer sin rolle og bliver passiv og observerende. Herefter er begge børn aktive, tager initiativer i legen og anvender sproget. Fremover blev dette rammen til at støtte dette legefællesskab.

Læring

Hvad siger loven?

“Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive tilpas udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse”.

I Fredericia Kommunes Børne og Ungepolitik forstås læring bredt og som noget, der sker gennem leg, relationer, bevægelse, planlagte aktiviteter og udforskning af natur og omgivelser. Der skal være plads til at eksperimentere og fejle. Læringsfællesskaber, der bygger på og fremmer praktiske, digitale, kreative, innovative, musiske og sociale færdigheder, skal indgå med vægt i børns hverdag. Teknologi kan bidrage til at øge læringseffekten og til at koble børn sammen i nye digitale fællesskaber.

I distrikt Erritsø har vi formuleret et Fælles Lærings syn for 0-18 års området, hvor trivsel og nære relationer ses som en forudsætning for læring og positiv udvikling.

Det fælles lærings syn bygger på den anerkendende tilgang, hvor børn mødes af nærværende og motiverende voksne, der har fokus på udvikling af børnenes forskellige personlige potentialer. Det pædagogiske personale er opmærksomme på, at læring sker hele dagen, at børn lærer forskelligt og at læring sker både på det sociale, følelsesmæssige, fysiske og kognitive plan.

Læring og udvikling finder sted gennem aktiv deltagelse i meningsfulde læringsfællesskaber, og alle børn er vigtige deltagere i det sociale fællesskab med de kompetencer, de har. Det pædagogiske personale sørger for et udviklende, inkluderende og anerkendende læringsmiljø med nærvær, empati, gensidig respekt og omsorg. Legen forstås som en væsentlig del af en lærende kontekst, hvor der er plads til at fejle. Den legende læring sker både med afsæt i børnenes spontane initiativer og gennem voksenstyrende leg og guidning.

Vi bygger forældresamarbejdet på den nære og tillidsfulde dialog omkring det enkelte barns læring. Vi har fokus på at skabe en sammenhæng mellem hjemmet og dagtilbuddet og ser børnenes sproglige, motoriske, sociale og personlige læringsproces som et fælles ansvar. Læringsmiljøet i hjemmet har således ligesom læringsmiljøet i dagtilbuddet afgørende betydning for, hvordan børn klarer sig i skolen og senere i livet.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det, at vi tilbyder læringsmiljøer for børnene, som indbyder til kreativitet og spontanitet og med plads til personlig og social udvikling.

Vi vægter nærvær, tryghed og omsorg højt, da børn som er i trivsel, er modtagelige for læring.

I forældresamarbejdet prioriterer vi dialogen om barnets læring, så det bliver et fælles ansvar.

Læring foregår gennem leg og kreativitet. Vi laver aktiviteter med børnene, hvor de får mulighed for at styrke deres sociale relationer til hinanden og udvikle venskaber, sociale og følelsesmæssige færdigheder. Børnene bruger deres krop, og udvikler deres motorik.

Vi har fokus på NPU lege, derunder lege med høj og lav arousal. Generelt understøtter vi børnenes kompetencer, og er støttende i forhold til det enkelte barns ressourcer, samt udviklingen deraf.

Vi har hvert år start i førskolegruppe i det tidlige efterår. Det er for de kommende skolebørn, som starter i skole det næst kommende skoleår. Ugentligt samles børnene i førskolegruppen og der igangsættes aktiviteter som kan forberede børnene på skolestart. Der er fokus på sociale kompetencer/lege, tal og bogstaver, børnene øves i selvhjulpenhed m.m. Vi har skolebesøg, før skolestart, så børnene kan føle sig trygge i overgangen fra børnehave til skole.

Eksempel:

Det pædagogiske personale tager initiativ til en kreativ aktivitet, som kan skabe rammerne for fordybelse og læring. Rammen for aktiviteten var at vi sad ved bordet og forskellige materialer var fundet frem.

Børnene fandt selv på, hvad de ville lave og de var gode til at finde ideer og hjælpe hinanden. Børnene fik mulighed for medbestemmelse i aktiviteten, der var plads til initiativer og til samarbejdede. Der blev givet mulighed for styrkelse af den personlige og sociale udvikling. Den voksne var i en støttende rolle.

Børnefællesskaber

Hvad siger loven?

”Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads, at det enkelte barn kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende samtidig med, at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet”.

I Fredericia kommune skal børn opleve at være del af et fællesskab med plads til mangfoldighed og mulighed for at udvikle sociale kompetencer samt at få oplevelse af at høre til og være med til at gøre en forskel i et fællesskab. Børnene indgår i sociale fællesskaber med andre børn og voksne. De voksne har ansvaret for, at der skabes et socialt rum, som alle er fælles om, og hvor børnene kan vise initiativ og være aktivt deltagende.

I distrikt Erritsø har vi fokus på, at børnene oplever sig som en betydningsfuld del af et børnefællesskab, da det styrker deres trivsel og læring. Børnene får erfaringer med og øver sig i at give og tage plads i fællesskabet. Børnene øver sig i at sige fra, markere egne grænser, reagere på uretfærdighed, udtrykke følelser, løse konflikter, vise omsorg, gå forrest og vise de andre børn, hvad der optager dem.

I aktiviteterne giver det pædagogiske personale børnene mulighed for at få erfaringer med at hjælpe hinanden og få forståelse for hinanden. Det pædagogiske personale har forståelse for, at børnene i perioder kan være perifert deltagende i aktiviteter og i fællesskabet. Det pædagogiske personale er tillidsvækkende og understøtter børn, der er kommet i konflikt, og bruger affektiv afstemning/spejling, så børnene selv får erfaringer med at løse konflikter.

Forældre og det pædagogiske personale har et fælles ansvar for at lykkes med, at alle børn er en del af et betydningsfuldt fællesskab. Forældrene støtter op om deres børns deltagelse i fællesskaberne ved at vise interesse for de andre børn, deltage i arrangementer, lave legeaftaler uden for institutionen og samarbejde med andre forældre omkring børnefællesskabet.

I Børnehuset Erritsø betyder det, at det pædagogiske personale har et særligt fokus på børnefællesskaber. Personalet støtter børnene i at opleve sig betydningsfulde, og der er fokus på børnenes trivsel, læring, omsorg, følelser og egne grænser. Børnene leger i både små og store grupper, hvor der er/opstår fokus på et fælles tredje (et tema, en leg). Børnenes fælles tredje bruges af det pædagogiske personale som inspiration til at skabe det rette legemiljø, som ender ud i gode

børnefællesskaber. Børnefællesskaber kan opstå af børnenes fælles tredje, såvel som det kan igangsættes af voksenstruktureret leg. Det pædagogiske personale støtter - med en inkluderende tilgang - børnene i adgangen til meningsfulde fællesskaber.

Vi er bevidste om forskellige muligheder i hverdagens forskellige læringsrum for at støtte børnenes kontakt med, relation til og fællesskab med andre børn.

Eksempel:

Et barn kommer hen til pædagogen og siger at han gerne vil lege med dinosaurer.

Pædagogen spørger ham: "hvem kunne du tænke dig at lege sammen med?" Inden barnet når at svare, kommer to andre børn hen og siger, at de også gerne vil lege med dinosaurer. Børnene enes om at lege sammen. Pædagogen følger dem hen i den ene legezone, som er på stuen. Børnene går hurtigt i gang med at lege. Pædagogen observerer et kort øjeblik legen og kan se, at det fungerer rigtigt fint.

Børnene har i dinosaurerne fundet et fælles tredje og legen udvikler sig til et godt børnefællesskab.

Pædagogen kan i børne- og legefællesskaber som dette justere sin egen deltagelse efter behov og derved arbejde med trivsel, læring, omsorg og grænser.

2.2 Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Pædagogisk læringsmiljø

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

I Fredericia kommune har de fagprofessionelle og forældre sammen opgaven at sikre det enkeltes barns trivsel, læring og udvikling. Det pædagogiske personale understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling ved at gøre sig pædagogiske og didaktiske overvejelser om læringsmiljøet. Børnenes perspektiv, forudsætninger og sociale fællesskab skal altid medtænkes ved tilrettelæggelse af læringsmiljøet i institutionen.

I distrikt Erritsø skaber vi læringsmiljøer, hvor der er fokus på differentiering, indretning og de voksnes positionering. Læring foregår hele dagen.

Vi forstår legen i en lærende kontekst, så leg og læring følges ad i læringsrummet. Små legefællesskaber samt zoner, der inviterer til særlige legetemaer, er udviklende for legen og danner basis for læring.

Det pædagogiske personale skaber et læringsmiljø med omsorg, struktur og forudsigelighed som basis for tryghed. Alle børn er forskellige, og derfor har de voksne fokus på, at der stilles forskellige krav og at der varieres i metoder og indhold. Det betyder, at der kan være forskellige regler, rutiner og muligheder, for at alle børn oplever at lykkes og at mestre.

I Børnehuset Erritsø betyder det, at husets rum og indretning inviterer til alsidige lege, aktiviteter og udfordringer, som understøtter børns læring, udvikling og dannelse. Med en indretning, der lægger op til mindre lege og læringsmiljøer, har vi fokus på børnefællesskabet og opbygning af de sociale legerelationer, som grundlag for læring. Det pædagogiske personale er bevidste om egen rolle og positionering i forhold til hvad børnene har brug for. Vi strukturerer og organiserer forskellige læringsrum i løbet af dagen i børnekulturen/legen, rutinerne og aktiviteterne. Der planlægges voksen styrede aktiviteter og skabes rum til børnenes frie leg, hvor spontanitet, kreativitet, personlig og sociale udvikling er i spil. De daglige rutiner sættes i spil som læringsrum.

Eksempel:

Pædagog: "Nu skal vi ud i garderoben og have vores regntøj og gummistøvler på".

3 børn går med ud i garderoben.

Pige: "jeg skal have denne her på? " Barnet står med sin vinterjakke i hånden.

Pædagog: " Prøv at kigge op på væggen, der har jeg sat et billede op af regntøj og gummistøvler, så det skal vi have på i dag, fordi det regner".

Barnet siger "nåh ja", og finder sit regntøj frem og begynder at tage det på. Men regnbukserne driller.

Barnet.: "jeg kan ikke få dem ud over støvlerne".

Pædagog: "det er så flot du selv er begyndt at tage tøj på, nu skal jeg hjælpe dig med at få bukserne ud over støvlerne"

Garderoben er her et læringsrum, hvor vi bl.a. arbejder med selvhjulpethed. Og ved at skabe et visuelt billede af det pågældende overtøj, kan børnene selv starte deres påklædning - de får mulighed for selv at orientere sig og tage initiativer. Ved hjælp af guidning og støtte fra pædagogen kommer barnet i mål. Efterhånden lærer barnet selv tage regnbukserne udover støvlerne og at finde ud af hvilket tøj, der er hensigtsmæssigt. Samtidig styrkes børnene motorisk og de lærer at tro på, at de kan selv. Vi har ligeledes fokus på prosocial adfærd, som er den anerkendende og opmuntrende i tilgangen, til at børnene øves i at være hjælpsomme overfor hinanden f.eks. i garderobesituationen.

På krudtuglerne, stuen med de ældste børn, har vi morgensamling og gennemgang af tavlen, hvor der er særligt fokus på alfabetet, rim og remser, måneds sang, årstider, vejrforhold, dialog med børnegruppen omkring fælles oplevelser, samt info til børnene om dagens gang.

2.3 Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

I Fredericia Kommunes Børne og Ungepolitik fremhæves det, at forældresamarbejdet er et fælles ansvar, hvor forældre og ansatte samarbejder om at fremme barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

I distrikt Erritsø er en livsovergang for barnet kendetegnet ved, at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller grundlæggende forandres på én gang.

Vi vil skabe gode overgange i barnets liv. Det gælder både overgangen fra hjem til dagtilbud, interne overgange i dagtilbud og fra dagtilbud til skole. For at give barnet de bedste betingelser for overgangene kræver det, at vi indgår i et gensidigt samarbejde om at ruste barnet til det nye, som kommer.

Det er et fælles ansvar at opretholde god samarbejdskultur om barnet mellem forældre og dagtilbud. Fagprofessionelle skal inddrage forældres viden om eget barn og forældrene anerkender de professionelles faglige viden og kompetencer.

Vi bygger forældresamarbejdet på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det betyder, at vi dagligt indgår i en gensidig, åben og ærlig dialog om barnets deltagelse i børnefællesskaberne og om, hvordan vi i fællesskab fremmer barnets trivsel og læring i hverdagslivet. Det betyder, at forældrene kan forvente, at vi deler glæder og bekymringer, som har betydning for deres barns trivsel og udvikling. Og det betyder, at vi forventer, at forældrene deler deres glæder og bekymringer for deres barns trivsel og udvikling med os.

Børnehuset Erritsøs bestyrelse inddrages i de overordnede principper for arbejdet med Den styrkede læreplan og børnenes læringsmiljøer.

I Børnehuset Erritsø betyder det, at vi møder forældrene med en anerkendende tilgang og vil en gensidig og åben dialog.

Vi bygger forældresamarbejdet på den nære og tillidsfulde dialog omkring det enkelte barns læring. Vi har fokus på at skabe en sammenhæng mellem hjemmet og dagtilbuddet og ser børnenes sproglige, motoriske, sociale og personlige læringsproces som et fælles ansvar. Læringsmiljøet i hjemmet har således ligesom læringsmiljøet i dagtilbuddet afgørende betydning for, hvordan børn klarer sig i skolen og senere i livet.

Vi bruger den daglige korte kontakt i bringe- og hentetiden som en vigtig platform til at etablere og vedligeholde en god kontakt mellem forældre og personale. Hvis behovet er større end til en snak i garderoben, tilbyder vi snarest en samtale. Vi bruger også aula til at kommunikere med forældrene om både stort og småt.

Vi holder sociale arrangementer som f.eks. forældrekafe, sommerfest og arbejdsdage, som giver forældrene mulighed for at mødes og møde deres barns dagligdag, venner osv.

Fagligt tilbyder vi opstartssamtale, opfølgning på opstartssamtale, trivselssamtale efter behov, skoleparathedssamtale og overleveringssamtale.

Vi lægger vægt på et tæt og åbent forældresamarbejde, for herigennem at sikre barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Til forældresamtaler tager vi afsæt i barnets ressourcer og vægter at vi i fællesskab får sat ord på barnets ressourcer, hvad barnet er god til og hvad der evt. skal arbejdes med at styrke.

Til forældresamtaler anvender vi i samarbejde med forældrene dialoghjul, som afdækker barnets ressourcer, hvor barnet er her og nu, samt hvad der evt. skal arbejdes videre på.

Eksempel:

En forælder kommer for at aflevere sit barn i børnehaven. Hun kontakter pædagogen og spørger, om de lige kan tale sammen. Pædagogen imødekommer forælderens behov for kort at få talt om den givne situation. Forælderen sætter kort pædagogen ind i "emnet" som det folder sig ud derhjemme. De aftaler at pædagogen vil samle op på "emnet" i institutionen og vende tilbage til forælderen med viden fra institutionen. Herefter kan de tage stilling til, hvordan der videre frem kan samarbejdes om at skabe den rette læring for barnet i den givne situation.

2.4 Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn; eksempelvis børn fra ressourcetsvage hjem, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse, børn præget af social arv eller børn i risiko for at stå uden for fællesskabet etc.

I Fredericia Kommune har alle børn og unge, uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap, ret til at være en del af et trygt fællesskab og stimulerende læringsmiljø samt at blive mødt med positive forventninger. Børn i udsatte positioner skal opleve at være en betydningsfuld del af fællesskabet, samt at have oplevelsen af at høre til (sense of belonging). Ligeledes skal deres forældre tilsvarende opleve at være betydningsfulde i forældresamarbejdet.

I distrikt Erritsø forstår vi inklusion som fællesskabets pædagogik. Arbejdet tager afsæt i at styrke det enkelte individ i en kontekst, hvor hele det sociale miljø inddrages. Vi prioriterer derfor inklusion, differentiering og fællesskaberne højt.

Kvaliteten af interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale har sammen med forældre og andre fagprofessionelle ansvar for at støtte børn i udsatte positioner og sikre, at alle børn deltager i meningsfulde fællesskaber. Når et barn er i dårlig trivsel, er der mange bagvedliggende forklaringer og sammen med forældre og andre fagprofessionelle går vi på opdagelse i mulige forklaringer og ser på sammenhænge og mønstre. Det pædagogiske personale tilrettelægger pædagogiske aktiviteter, der giver de bedste betingelser for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale understøtter børnene i fællesskaberne ved at være aktivt legende i børnehøjde.

For børn i udsatte positioner er det især vigtigt, at det pædagogiske personale differentierer og tænker i ”alternativer”. I distrikt Erritsø anvender vi ”Den pædagogiske bagdør”, som betyder, at man i en given aktivitet, åbner en mulighed for barnet til at bakke ud af aktiviteten eller at deltage på et andet niveau for at give alle uanset baggrund og personlighed mulighed for at føle sig som en del af aktiviteten og fællesskabet.

Et tæt forældresamarbejde er særlig alt afgørende for børn, der er i en udsat position. Det er et fælles ansvar. Vi ønsker et sparringsfællesskab med barnets forældre, hvor relationen er tæt og alle føler sig inkluderet og involveret i at hjælpe barnet. Sammen med barnets forældre skaber vi et helt billede af barnet, hvilket gør, at vi sammen kan sætte mål for barnets udvikling. Når vi stræber efter fælles mål, vil barnet opleve det trygt og forudsigeligt.

I Børnehuset Erritsø betyder det, at vi arbejder ud fra en anerkendende tilgang, hvor vi er nysgerrige på, hvad der er på spil for barnet og barnets trivsel. Dette gør vi i et tillidsfuldt og åbent samarbejde med forældrene så vi får et helhedsorienteret billede af barnet. Personalet har sammen med forældre og

andre fagprofessionelle et ansvar for at støtte børn i udsatte positioner og sikre, at alle børn deltager i meningsfulde fællesskaber. Barnet lærer og udvikles i samspil med andre og vi ser det, som en vigtig ressource, at barnet deltager i et fællesskab med andre børn. Et udsat barn, kan være udfordret på at komme ind i en leg med andre børn. Her arbejder personalet på, at få barnet inkluderet – enten i eksisterende fællesskaber, eller ved at bygge et nyt fællesskab op med udgangspunkt i et givent barns ressourcer – eller ved at fastholde barnet via den pædagogiske bagdør.

Vi har positive forventninger for og til det enkelte barn. Vi inddrager teorien om nærmeste udviklingszone (NUZO), og "den pædagogiske bagdør" så vi støtter det enkelte barn, hvor det er og det derved oplever succes. Den pædagogiske bagdør betyder, at et barn altid kan trække sig fra en aktivitet, eller det pædagogiske personale kan justere aktiviteten for at støtte barnets deltagelse. Vi har mulighed for at trække på tværprofessionelle samarbejdspartnere blandt andet gennem trivsel+. Trivsel+ er en samarbejdsportal, hvor vi har mulighed for at arbejde tværprofessionelt f.eks. psykolog, familievejleder, fysioterapeut, logopæd, læringsmiljøpædagog mm.

Eksempel:

De voksne har planlagt dagen, fordelt børnene i små grupper. En pige som i perioder har brug for ekstra tryk, fast voksen og genkendelig vil denne dag ikke med på den planlagte tur. Hun bliver meget ked af det og giver tydeligt udtryk for at hun ikke har lyst til at skulle på tur. Her benytter personalet den pædagogiske bagdør og justere en af grupperne så pigen kan blive hos den voksen, som er hun mest tryk ved. Her ser personalet på pigens behov frem for at presse hende ud i en utryk situation og derved har mulighed for at arbejde i hendes nærmeste udviklingszone, som kan være med til at hun næste gang gerne vil med på tur.

2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27)

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe)

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Hvad siger loven?

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen".

I Fredericia Kommune er der særligt fokus på overgangen til skole. Denne overgang indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller forandres. Det er et grundprincip, at det pædagogiske arbejde skal tage udgangspunkt i barnet, og at løsninger samskæbes mellem dagtilbud og skole.

I distrikt Erritsø samskæber vi den gode overgang fra dagtilbud til skole. Overgangen er kendetegnet ved en inkluderende praksis, hvor alle børn er aktive i et fællesskab. Det tværfaglige samarbejde

betyder, at alle børn får mulighed for at skabe relationer på tværs af den nye sammenhæng – både til andre børn og til de nye voksne. Det er centralt, at overgangen fra daginstitution til skole bliver tryk og udviklende for barnet. Vi forbereder børnene, så de træder kompetente ind i det nye. Her er det vigtigt, at børnene danner positive og realistiske billeder af, hvad det vil sige at gå i skole.

I Distrikt Erritsø danner alle institutioner lige efter sommerferien storegrupper af de børn, der skal starte i skole året efter. Her arbejdes i efteråret med, at børnene bliver selvhjulpne, kan fungere i en gruppe, forstå en fælles besked, ligesom der arbejdes med børnenes vedholdenhed i forhold til læringsaktiviteterne.

I foråret inden skolestart vil samarbejdet mellem dagtilbud og skole intensiveres i fællesforløbet "Børn på vej i skole". Her deltager alle børn fra marts/april til sommer i forskellige pædagogiske tiltag på skolen. Her arbejdes der med at lære skolen at kende samt lære de nye kammerater og de voksne på skolen at kende. Kendte voksne fra børnehaven arbejder sammen med medarbejdere fra indskolingen. Vi arbejder med kendte temaer fra børnehaven – eksempelvis fonologisk opmærksomhed og et sanghæfte, som børnene også kender fra arbejdet i storegruppen i institutionen.

For at vi kan lykkes med at skabe en udviklende og tryk overgang fra børnehaven til skole for alle børn i distriktet skal alle gode kræfter omkring børnene sættes i spil sammen. Det gælder både i børnehaven, indskolingen, men også forældrene. Forældrene har stor indflydelse på, at vi kan lykkes med at skabe en god og tryk overgang til skolen.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det at vi starter op efter sommerferien med de ældste børn. Her samles vi en formiddag om ugen, hvor vi skaber et legende læringsmiljø. Vi arbejder med børnefællesskaber, hvor relationer, den personlige udvikling og børnenes sociale samspil er i fokus. Helt centrale elementer som: "Turtagning/vente på tur, koncentration/fordybelse, samarbejde og selvhjulpnehed er nogle af de områder, der særligt sættes fokus på at børnene øver sig i at mestre. Vi arbejder ud fra et pensum fra "Børn på vej", som skal gennemgås og implementeres i det pædagogiske arbejde. Ligeledes har vi fokus på fonologi, tal og bogstaver (matematisk opmærksomhed) samt opgaveløsning.

Fra skolen side bliver der planlagt et ugentlig besøg på skolen, hvor børnene gennemgår et planlagt plenum.

3 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvad siger loven?

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn".

Distrikt Erritsø er beliggende i skønne naturomgivelser, hvor vi har både skoven, stranden og havet indenfor tæt rækkevidde. Nærmiljøet ses som en naturlig og vigtig udvidelse af vores pædagogiske læringsmiljøer, som vi gør brug af i planlægningen af ture, aktiviteter og spontane tiltag. I nærmiljøet har vi desuden adgang til en spejderhytte og skolernes gymnastiksale.

I distrikt Erritsø betyder det, at vi inddrager lokalsamfundet og at vi altid er åbne og opsøgende på at danne relationer, udveksle erfaringer og skabe forbindelser, der knytter sig til lokalsamfundet, da vi ser, at der herigennem er muligheder for at etablere og skabe andre former for læring, udvikling og dannelse. Dagtilbud og dagplejere giver børnene viden og erfaringer om, hvilke kvaliteter der findes i vores lokalmiljø. Et godt kendskab til nærmiljøet og lokalsamfundet er desuden med til at give barnet en indsigt i områdets muligheder og ressourcer, og det er en viden og en værdi vi gerne vil give videre til børnene. I forbindelse med den årlige affaldsindsamling besøger dagtilbud og dagplejere den lokale genbrugsstation. Her får børnene syn for sagen, når der sorteres affald. Ofte indgår besøget med et forløb om bæredygtighed.

Distrikt Erritsø har et samarbejde med distriktets plejehjem, hvor en gruppe børn hver dag besøger en gruppe beboere med demens på plejehjemmet. Børnene og beboerne synger, leger og bevæger sig og spiser afslutningsvis mad sammen. Børnene bliver demensvenner og får gennem projektet erfaringer med og kendskab til plejehjemmet i deres nærmiljø, med ældre og demente, samt hvordan man kan hjælpe dem og glædes sammen med dem. Børnene oplever at have betydning for de ældre mennesker, og at samværet og fællesskabet gør en forskel. De undersøger, hvad det vil betyde at blive gammel og dement. Børnene er nysgerrige og stiller spørgsmål til og om de ældre. Oplevelserne og erfaringerne er med til at danne barnet og deres aktive deltagelse er med til at give en dybere læring, der forankres i dem.

I distriktet ligger der to kirker, som børnene besøger i forbindelse med julegudstjenesten for børn. Samarbejdet med kirken kan også indeholde andre arrangementer, hvor kirken kan understøtte de pædagogiske projekter i dagtilbud og dagpleje.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

Hvad siger loven?

Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan samt i daginstitutionens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan samt i dagplejens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud og mellem dagtilbud.

I distrikt Erritsø sikrer vi at forældrene inddrages i læreplansarbejdet.

Når vi hvert halve år sætter fokus på læringsmiljøet i distriktets institutioner og dagplejer gennem fælles læreplansprojekter inddrages forældrebestyrelsen på følgende måde.

Før:

Inden formulering af nyt læreplansprojekt inddrages forældrebestyrelsen med henblik på at få en forældrevinkel på projektet

Bestyrelsen præsenteres for læreplansprojektet. Her er der fokus også på hvilken information forældrene har brug for om indhold i projekt, samt hvordan det bedst formidles. Det er vigtigt at forældrebestyrelsen allerede her overvejer hvordan projektets erfaringer og viden synliggøres bagefter.

Under:

Når læreplansarbejdet igangsættes, informeres forældrene i let forståeligt sprog om det pædagogiske indhold i projektet. Det forventes at forældrene bakker op om arbejdet i projektet ved at understøtte derhjemme. Der gives inspiration og ideer til hvordan forældrene kan understøtte barnets læring og udvikling i projektet.

Efter:

Efter gennemførelse af et læreplansprojekt evaluerer den enkelte institution/dagplejen overfor forældrene. Til forældrene formidles der iagttagelser og konkrete eksempler på børnenes læring i forløbet. Vigtig viden og erfaring fra projektet synliggøres, så forældre og institution kan tage det med videre i dagligdagen med børnene.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvad siger loven?

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed”.

Ordet børnemiljø anvendes som samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Børnemiljøet bliver skabt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene, det pædagogiske personale og omgivelserne. Tilsammen medvirker et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø til, at børn får de bedste betingelser for at trives, lærer, dannes og udvikle sig.

Det fysiske børnemiljø handler om de fysiske forhold og rammer indendørs og udendørs.

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem.

I distrikt Erritsø betyder det, at vi på baggrund af pædagogiske overvejelser kontinuerligt udvikler de fysiske rammer og forhold både inde og ude. Det fysiske børnemiljø er nært forbundet med det pædagogiske læringsmiljø, hvor indretningen tilgodeser og faciliterer legen, relationer og de alsidige pædagogiske aktiviteter. Indeklimaet og hygiejne ses som vigtige elementer for at skabe et godt fysisk børnemiljø, hvor især håndhygiejne og hyppig udluftning er medvirkende til et godt indeklima.

I distrikt Erritsø ses det psykiske børnemiljø som nært forbundet med vores børnesyn, hvor særligt den anerkende tilgang har stor betydning for barn voksenrelationen og for tillid og tryghed.

Det pædagogiske personale arbejder kontinuerligt og målrettet med relationerne mellem børnene for at styrke venskaber og børnefællesskaber, samt at alle oplever sig som en betydningsfuld del af fællesskabet. Gennem samvær og relationer arbejder det pædagogiske personale med at udvikle og styrke børnenes sociale kompetencer og dannelse, så børnene lærer at omgås hinanden på en respektfuld måde.

I distrikt Erritsø betyder det, at dagtilbuddet indrettes og udsmykkes, så det virker stimulerende og inspirerende, så både børn og voksne oplever det som et rart sted at være. Vi præsenterer børnene for alsidige materialer, der giver anledning til at udforske og eksperimentere.

I distrikt Erritsø vurderes børnemiljøet i et børneperspektiv. Det gør vi blandt andet på baggrund af observationer, ved at følge børnene spor, lytte til børnenes stemmer og medinddrage dem og deres synspunkter f.eks. gennem børnesamlinger.

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på at alle uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal opleve tryghed og sikkerhed, og de skal udfordres og motiveres bedst muligt.

Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed.

Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det, at vi møder børnene med en anerkendende tilgang. Vi har fokus på det enkelte barn, børnefællesskaberne og herunder læringsmiljøerne. Vi vægter at skabe et læringsmiljø, med muligheder for at udforske, udfolde og udvikle sig. I samspillet med andre udvikles og støttes børnenes gåpåmod, tro på sig selv, fordybelse, vedholdenhed og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Vi lægger vægt på at vores hverdag sikrer barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse bedst muligt. Vi arbejder blandt andet med selvhjulpethed i alle dagligdagens rutiner og læringsmiljøer.

Eksempel: Ved rutinen i garderoben, har vi fokus på selvhjulpethed. Vi har visualiseret for børnene hvilket overtøj og sko de skal have på efter vejret. Det er med til at børnene selv tager initiativ til at begynde med overtøjet, de kan guide og fortælle hinanden, hvilket overtøj der skal findes frem. Vi lader børnene prøve selv, guider, støtter og opfordrer børnene til at hjælpe hinanden inden vi som personale hjælper. Dette er med til at give børnene selvtillid, troen på sig selv og gå på mod til dagens øvrige udfoldelser.

4.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Social udvikling

I Fredericia kommune skal alle børn opleve at høre til. Stærke relationer skaber stærke mennesker. Ansatte og forældre har et fælles ansvar for udvikling af sociale fællesskaber i dagtilbud og fritid.

Børn skal opleve, at det pædagogiske personale inddrager dem. Deres bidrag er værdifulde både for dem selv og andre i fællesskaber.

Relationer er grundlaget for, at børn lærer sig empati. Læringsmiljøet skal understøtte børnenes sociale udvikling og demokratiske dannelse. Gennem leg lærer børn at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, så de på sigt kan begå sig som robuste, værdifulde og ligeværdige medborgere.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det at vores læringsmiljø bærer præg af børnefællesskaber, hvor alle børn sikres deltagelsesmulighed, uanset baggrund, kompetencer og forudgående erfaringer med kultur. Vi benytter os af at lave større eller mindre fællesskaber for at tilgodese alle børns behov.

Personalet positionerer sig foran, ved siden af eller bagved børnene i en leg, ift. den støtte barnet eller børnegruppen har brug for.

Børnenes forskellighed ser vi som en ressource, som bidrager til læring, f.eks. børns forskellige familieformer.

Børnenes nære relationer og venskaber har stor betydning for den sociale læring og medvirker til udvikling af deres sociale færdigheder f.eks. konflikthåndtering, legekompeterencer og herfra udspringer børnenes empatiske forståelse for sig selv og andre.

Eksempel: Toke sidder og klipper en maske, han stopper og lægger saksen og siger, at han ikke kan klippe den. Palle siger, at han godt kan hjælpe og rækker ud efter masken, han klipper det stykke Toke havde svært ved og rækker masken tilbage til Toke, som tager imod og fortsætter med at klippe. Palle bliver ved Toke indtil masken er færdig. Den voksne har forholdt sig passivt i denne situation, men det pædagogiske personale opmuntrer i hverdagen børnene til at hjælpe hinanden – både ved at bede om hjælp fra en ven og at tilbyde sin hjælp til en ven.

I gruppen med de ældste børn har vi fokus på "Fri for Mobberi". Alle børn som starter hos Krudtuglerne får en bamseven. I hverdagen bliver det overfor børnene italesat, at vi alle skal være gode venner med hinanden, og vi igangsætter forskellige aktiviteter, som kan understøtte denne proces, henimod at kunne indgå i venskaber med hinanden.

Vi inddrager blandt andet dialogkort. Herudfra taler vi med børnene om at være en god ven, hvordan man løser en konflikt, hvordan man ser ud, forskellighed m.m., og understøtter herved børnenes sociale udvikling.

I den pædagogiske praksis, arbejder vi med fokus på barnets/børnenes ressourcer - alt det børnene kan - og tager udgangspunkt heri, når vi støtter barnets sociale udvikling.

4.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Kommunikation og sprog

I Fredericia Kommune arbejder vi på udvikling af børn og unges sproglige færdigheder. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte alle børns udvikling af sprog, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogiske / didaktiske overvejelser skaber samtaler af høj kvalitet i alle sammenhænge.

Det er vigtigt, at børn tidligt i dagtilbud får varierede oplevelser med skriftsprog, kommunikationsplatforme, nonverbal kommunikation og symbol- og billedsprog. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidste om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det, at vi gennem hele dagen er nysgerrig på barnets sproglige udvikling. Vi underbygger kommunikation og den sproglige udvikling ved hjælp af fonologisk- og dialogisk opmærksomhed, rim og remser. Det pædagogiske personale har fokus på at gå foran og være sproglige rollemodeller for børnenes sprogtilegnelse. Vi benævner og sætter ord på børnenes initiativer, følelser og behov. Vi arbejder med børnenes sprogbrug i forhold til, hvordan man kommunikerer på en anerkendende og respektfuld måde med hinanden. Vi understøtter sproget ved hjælp af visualisering af bl.a. piktogrammer på tavle. Desuden understøtter vi også sproget med over- og underbegreber på en nuanceret måde, så en stol ikke bare er en stol, men fx en kontorstol, taburet mv.

Eksempel: Som en del af sprogudviklingen i børnehaven, har vi blandt andet fokus på navnegenkendelse hvor børnene tjekker selv ind og ud ved hjælp af deres navneskilte.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Krop, sanser og bevægelse

I Fredericia Kommune skal alle børn have mulighed for at bruge deres krop og sanser til at udforske sig selv og omverdenen. Barnet formes via sansestimuli og kropslige erfaringer.

Gode og trygge bevægelsesfællesskaber gør børnene nysgerrige på at udfordre sine egne motoriske kompetencer og til at tilegne sig nye bevægelsesmønstre. Det medvirker til at udvikle kropsbevidsthed og bevægelsesglæde. Børnene bliver inspireret af hinanden og af de voksnes måder at bruge bevægelsesmiljøerne på.

Det pædagogiske personale skal være nysgerrige på at udfordre hvert enkelt barns sansemotoriske kompetencer igennem leg og dagligdagsrutiner inde såvel som ude. Børn skal støttes i at være i bevægelse og i ro. Dette bidrager til fysisk, psykisk og social trivsel.

Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det at vi tilbyder aktiviteter i både høj og lav arousal. Vi har fokus på at optimere børnenes oplevelse af krop og bevægelsesglæde, øge deres kropsbevidsthed og gøre dem fortrolige med deres krop. Dette gør vi blandt andet ved at arrangere en årlig bevægelses-/motorikuge, cykeluge, ture i hallen, ud på tur mm. I dagligdagen har vi fokus på børnenes sanser og bevægelse, vi danser, bevæger os, laver diverse sanseaktiviteter og motorikbaner og massage. Vi inddrager også udelivet til motorisk udfoldelse. Vi lægger værdi i at, børnene får lov til at udforske naturen, at blive beskidte og lege med naturens materialer. Vores legeplads er indrettet til at udforske børnenes motorik. Den består blandt andet af både bakker, balancebane, klatrestativ mm. I samarbejde med vores kostfaglige eneansvarlige (madmor) bliver børnenes sanser hver dag udfordret og stimuleret ved både smag, syn og føle.

Eksempel:

Vi har fælles motionsdag, hvor vi i motorikugen benytter skolens løbebane. Her har vi fælles opvarmning og løber derefter i en givende tid. Dette er en aktivitet med høj arousal, hvor børnene får mulighed for at udforske deres krops kunnen, mærke deres puls og får sved på panden.

Et eksempel på en aktivitet med lav arousal, kan være når vi leger med modellervoks og laver massagefortællinger.

4.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Natur, udeliv og science

I Fredericia kommune arbejder vi for, at børn oplever deres læring som skabende, undersøgende og motiverende. Vi ser barnets første møde og læreprocesser om det naturfaglige som en tværfaglig dannelsesproces, der strækker sig helt fra de tidlige børneår og op gennem skoleforløbet. Gennem et læringsmiljø med en STEAM tilgang lægges trædesten ud til at understøtte barnets nysgerrighed, foretagsomhed, kritiske forholdemåde til natur og oplevelse af tværfaglige sammenhænge. Barnets naturfaglige sansning og oplevelser i udelivet styrker dets deltagelsesmuligheder i fællesskabet – på tværs af alder, køn og kultur.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det, at vi prioriterer at være ude, dels på vores egen legeplads og på ture. De ældste børn er ude hver dag. Turene går f.eks. til skov og strand, hvor de forskellige miljøer udforskes og undersøges. Det pædagogiske personale følger barnets spor i det som barnet oplever og sanser i udelivet. Vi har en årlig affaldsuge, hvor de ældste børn samler skrald i nærområdet. Vi arbejder også med årstiderne, blandt andet tager vi udemiljøet med ind, ved at bruge materialer fra naturen, i forskellige kreative aktiviteter.

I vores temauger som omhandlende science, har vi valgt, at fokus særligt er omkring naturfænomener som vand, vejrforhold, kulde, varme m.m. I processen vil vi understøtte børnenes nysgerrighed og eksperimenterende tilgang, i det som børnene bliver optaget af. Vi møder dagligt situationer, som kan have sammenhæng med science og som kan skabe en fælles opmærksomhed sammen med børnene. Børnene præsenteres for grubletegninger. Det er tegninger som er grundlag for den undersøgende og eksperimenterende proces. F.eks. kan det være at børnene skal undersøge modstand i en sammenhæng med forskellige materialer, som vand, sand og vindforhold.

Alle børn får mulighed for at være deltagende i aktiviteter omhandlende science.

Børnene præsenteres for aktiviteter som kan udvikle børnenes nysgerrighed. Derunder bruges elementer som vand, is, kulde, varme.

På legepladsen kan alle elementer inddrages i den eksperimenterende proces, ligeledes kan en fælles opmærksomhed på ture være understøttende.

Når børnene udviser interesse for vandforhold, gøres et ophold og den voksne deler barnets nysgerrighed.

Aktiviteter hvor børnene eksperimenterer med vejrforhold, derunder vindmodstand/retning m.m. F.eks. laves "posedrager" sammen med børnene. Eller "papir flyvere" kan anvendes.

Vi bruger litteratur om science - bøger som kan læses sammen med børnene.

Der er mulighed for at kunne tilgå billedgalleri på Aula, omhandlende science.

Naturugen er vi årligt tilmeldt via naturfredningsforeningen, vi har fokus på aktiviteter som relaterer sig til temaet natur. Vi har årligt to høstuger, hvor børnene får indsigt og læring omkring emner som relaterer sig til temaet høst. Derunder kan det være aktiviteter som, at vi på ture indsamler bær til at kunne fremstille eget marmelade, som vi bruger til boller, og serveres til forældre kaffe, som afslutning på høstugerne. Vi kerner eget smør, samt laver most af børnenes medbragte frugt. Vi giver børnene indsigt i tema som "fra jord til bord", hvor vi taler med børnene omkring eks frugt og grøntsager. Børnene har mulighed for selv at medbringe grønt, samt planter fra egen have. Vi har et mikroskop som kan tilkøbes iPad. Dette bruger vi også til at undersøge ting i og fra naturen. Vi kommer længere ud i nærområdet ved brug af vores ladcykler. Vi kan komme til skov, strand, by mm. Vi arbejder en del med matematisk opmærksomhed. Vi arbejder blandt andet med farver, former og mængder.

Eksempel: 3 børn leger sammen på legepladsen med glas med forstørrelsesglas på. De har fundet forskellige insekter og smådyr og taler om hvad, der er i glassene – myrer, bænkebidder. De tæller hvor mange, der er og fortæller hinanden om, hvor de har fundet dem. Det pædagogiske personale støtter op om børnenes fokus og hjælper med at finde mere viden og fotos på iPad ud fra børnenes spørgsmål.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Kultur, æstetik og fællesskab

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på at alle uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal

opleve tryghed og sikkerhed, og de skal udfordres og motiveres bedst muligt. Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed. Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

I Børnehuset Erritsø afd. Bakkely betyder det at vi i vores pædagogiske læringsmiljø, sætter vores traditioner højt. De kobler sig til højtider og årstider. F.eks. Fastelavn, sommerfest og bedsteforældredag med juleaktiviteter, forældrekafe mv.

Vi tilbyder kreative værksteder for, at børnene tilegner sig erfaringer med forskellige materialer, f.eks. ler, gran, karton, maling, saks. Børnenes æstetiske udfoldelser bliver hængt op i børnehaven inden det kommer med hjem. Det er med til at styrke barnets selvtillid, at de oplever at deres kreationer bliver hængt op og set. Vi støtter børnene i at gå på opdagelse i både egne og deres kammeraters liv, ved at gå på ture hvor vi oplever hinandens huse/hjem. Efterfølgende opfordrer vi børnene til at være kreative og lave egne fortolkninger af husene/hjemmene, som de kan præsentere for forældre og de andre børn i huset.

Vi møder børnene fordomsfrit, åbent og med respekt for forskellige baggrunde. Vi inddrager børns, forældres og personalets forskellige ressourcer og viden til at berige og få en større forståelse for forskellige kulturer. Vi bruger Fri for Mobberi i vores tema / årshjul til at understøtte børnenes forståelse af og deltagelse i fællesskabet.

Eksempel: Molly har deltaget i en klippeaktivitet, hvor børnene bl.a. har klippet trolde til at pynte med i børnehaven. Troidene er efterfølgende hængt op. Om eftermiddagen træder mor ind i garderoben. Molly løber ud til sin mor "Mor, se hvad jeg har lavet", hun peger op på udklippet af en trolde der hænger i lampen. Mor kigger op "wauw, hvor er den fin", Molly smiler. Og de kigger sammen på alle troidene.

5 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

5.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Evaluering

Hvad siger loven?

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet.

Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen".

I Distrikt Erritsø arbejder vi med evaluering som en systematisk vurderingsmetode, der kan støtte det pædagogiske personale i at beskrive, analysere og reflektere over den pædagogiske indsats. Derfor skal opsamling af dokumentation på de opstillede pædagogiske mål ske løbende, både før, under og efter indsatsen, så vi får opsamlet dokumentation til offentliggørelse af arbejdet med den pædagogiske læreplan, tilsyn samt Lege- og læringsmiljøvurderingen (LLMV) hvert 2. år.

Vi anvender forskellige metoder til indsamling af dokumentation, såsom praksisfortællinger, foto, skemaer, børneinterviews, logbøger m.m.

Evalueringen medvirker til udvikling af ny viden og skaber grundlaget for at kunne justere det pædagogiske læringsmiljø, så det understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Ledelsen skaber en systematisk og udviklende evalueringskultur, der både omhandler læreplansarbejdet, læringsmiljøet, børnefællesskaberne og det enkelte barn. Evalueringskulturen understøtter udviklingen af medarbejdernes fagprofessionalitet til gavn for det pædagogiske læringsmiljø for børnene.

Vi anvender forskellige redskaber, metoder og strukturer til at skabe systematik i de pædagogiske evalueringsprocesser. (KRAP- skemaer, SMTTE- model, IPH).

Vi ser en afgørende sammenhæng mellem en stærk faglig ledelse og en god evalueringskultur.

5.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Der er endnu ikke oprettet en refleksion.